

Deze beleidsnotitie 'Echografie niet uitgevoerd door, noch onder supervisie van een radioloog' (6 augustus 2018, Bestuur in samenwerking met Werkgroep Echografie) heeft speciale aandacht voor taken en verantwoordelijkheden van radiologen. De beleidsnotitie is vastgesteld door de Algemene Vergadering op 15 november 2018. Het is een aanvulling op de beleidsnotitie Procesbeschrijving Echografie vastgesteld op Algemene Vergadering van 4 juni 2015.

Echografie niet uitgevoerd door, noch onder supervisie van een radioloog

Bestuur in samenwerking met Werkgroep Echografie NVvR

Echografie is niet meer weg te denken in de huidige zorg. De opkomst van mobiele en goedkope echoapparatuur en het inzicht dat de klassieke onderzoeksmethoden als inspectie, auscultatie, percussie en palpatie niet betrouwbaar zijn bij het beoordelen van zeer gangbare ziektebeelden, hebben ertoe geleid dat echografie niet meer het exclusieve domein van de radioloog is en ook door anderen aangewend wordt ten voordele van de patiënt.

De NVvR maakt onderscheid tussen echografisch onderzoek met een brede vraagstelling ("triage echografie", bijvoorbeeld bij een patiënt met buikpijn waarbij alle potentiële differentiaaldiagnoses worden getoetst) en echografie met een gerichte eenduidige vraagstelling ("target echo", bijvoorbeeld in de acute setting, als "verlengstuk van de stethoscoop" of als gereedschap bij handelingen, bijvoorbeeld bepalen blaasvulling, lijnen prikken, aantonen vrij vocht en ascites aanprikken).

Echografisch onderzoek met een brede vraagstelling vereist een grote technische vaardigheid van de uitvoerder, uitgebreide achtergrondkennis, veel ervaring met de beoordeling van de beelden, en kennis van de mogelijkheden en beperkingen van verschillende beeldvormende technieken. De NVvR is van mening dat deze vorm van echografie in principe thuishoort bij de radiologie, na verwijzing door de behandelend arts, om fout-positieve en fout-negatieve diagnoses met duur, invasief en potentieel stralenbelastend vervolgonderzoek te minimaliseren, en de kwaliteit te maximaliseren.¹

De NVvR ziet echografie als deel van een groter geheel, ingebed in een grotere structuur. Echografie vindt plaats in een setting waarbij de vraagstelling, klinische gegevens, eerder onderzoek en consequenties van bevindingen worden gewogen in een proces dat klinisch redeneren heet. Daar valt ook onder een besef van voortdurend toetsen van kwaliteit en reflectie op dit handelen. Hieraan kunnen rechten en plichten worden ontleend.

Een set van voorwaarden kan worden gedefinieerd:

- Aantoonbaar gekwalificeerde en geaccrediteerde scholing;
- Aantoonbare bij- en nascholing;
- Aantoonbare feedback en reflectie;
- Archivering van beelden en verslag voor kwaliteit, controle en feedback;
- Continuïteit in service, beschikbaarheid (binnen openingstijden organisatie, 24/7 in ziekenhuizen);
- Verslag volgens het concept van: medische gegevens, vraagstelling, eigen waarneming en onderzoek, echografische bevindingen, conclusies uit deze bevindingen met een differentiaaldiagnose en advies.

Ook voor echografisch onderzoek met een gerichte, eenduidige vraagstelling, niet uitgevoerd door noch onder supervisie van een radioloog, gelden naar de mening van de NVvR dezelfde kwaliteitscriteria als voor de triage-echografie zoals hierboven en in de oorspronkelijke beleidsnotitie beschreven (beschikbaarheid, archivering van beelden, directe verslaglegging en kwaliteitsborging).

Bij radiologen wordt aan deze voorwaarden voldaan en de NVvR wil propageren dat als niet-radiologen diagnostische echografie gaan doen zij zich ook aan deze minimale kwaliteitseisen houden. Radiologie moet het voortouw nemen om deze principes uit te dragen en aan te leren aan niet-radiologen. Onderwijs in echografie zal enerzijds niet-radiologen een dusdanig begrip voor de echografie laten ontwikkelen dat zij enkele basale diagnoses kunnen stellen en anderzijds de eigen beperkingen scherper doen inzien.²

Idealiter maakt een introducerende cursus echografie deel uit van de studie geneeskunde en een intensievere hands-on cursus onderdeel van de diverse vervolgoopleidingen (zoals MDL, urologie etc.).

De NVvR heeft primair een verantwoordelijkheid op het gebied van echografisch onderwijs tijdens de opleiding tot radioloog en het uitdragen en handhaven van principes en kwaliteitseisen ten aanzien van deze diagnostische tool.

Daarnaast moedigt de NVvR radiologen aan om met name in het eigen ziekenhuis (ter verbetering van de kwaliteit van zorg en multidisciplinaire samenwerking) mee te werken aan het opleiden en faciliteren van beperkte echografie door niet-radiologen en de eerder geformuleerde kwaliteits-uitgangspunten hierbij uit te dragen.

¹ Echografie hoort in de basisopleiding. Bosch et al. Medisch Contact 31 maart 2016

² Mini-echoapparatuur boost voor diagnostiek. Puylaert. Medisch Contact maart 2017